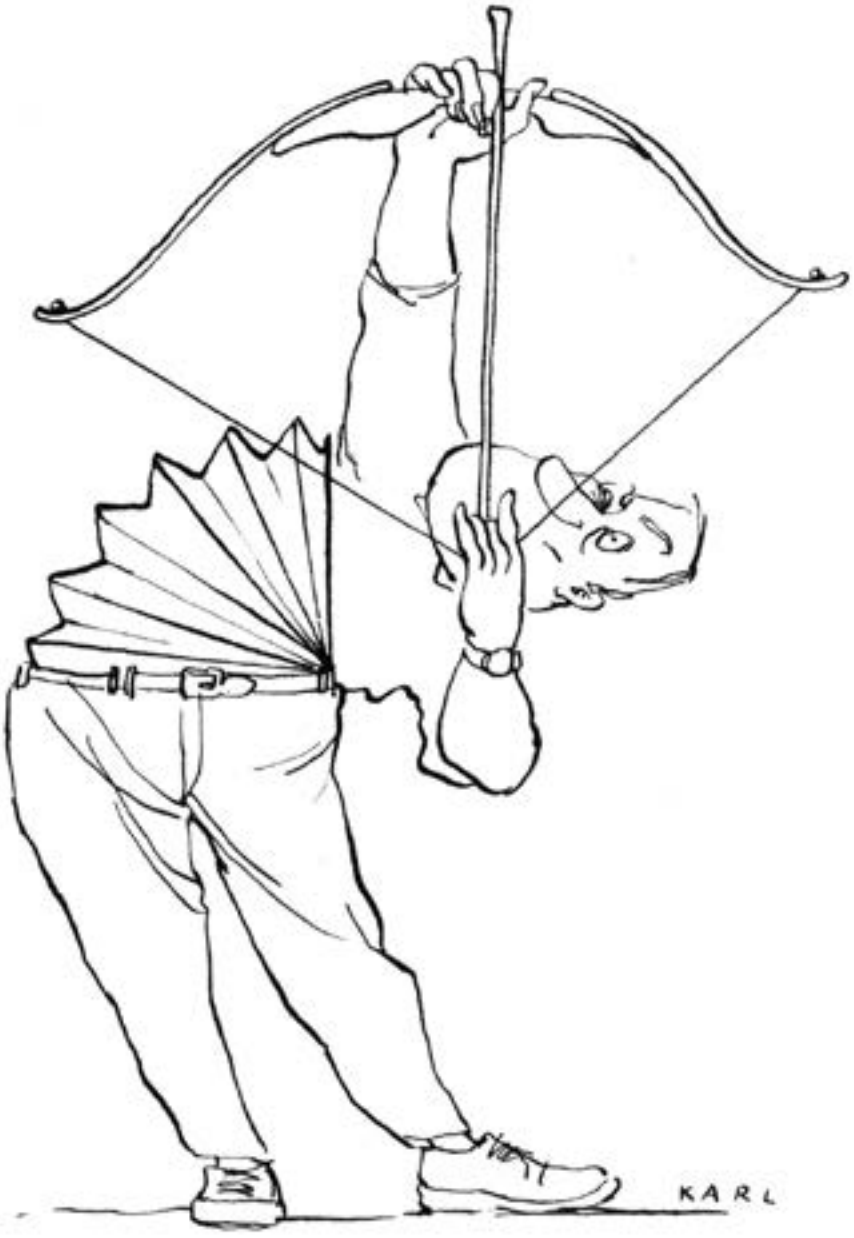
Traditionele sporten in Vlaanderen

- Jouw gids doorheen volkssporten in Vlaanderen -

Vlaamse Traditionele Sporten vzw

STAANDE WIP

WOORD VOORAF – INLEIDING

EEN PROMOTIONELE KOEPEL

Mensen hebben altijd plezier beleefd aan het werpen, het schieten, het rollen en aan het meten van elkaars krachten. Het plezier bestaat erin door eigen kracht, vaardigheid en tactiek je tegenstander te overtreffen. Uren per dag en dagen per week kunnen beoefenaars hun hart hieraan ophalen. Niet alleen op, maar ook naast het terrein. Het plezier is niet beperkt tot de wedstrijd zelf. Uren nakaarten over de tactiek, de tegenstander, geluk en ongeluk horen er ook bij. De karakters van de spelers komen aan het licht. Tijdens de wedstrijd of erna.

In dit boek vind je geen heroïsche sportverslaggeving, wel een korte omschrijving van elke sport geïllustreerd met sprekende foto's, info over de gangbare wedstrijdvormen, over de spreiding in Vlaanderen of in de wereld... De clubvrijwilligers die alle wedstrijden in deze sporten organiseren, wensen we veel geslaagde evenementen en een stijgende belangstelling.

We hopen met dit promotieboek bij te dragen aan een grotere waardering voor onze sporten.

Guido Van Alsenoy, voorzitter Vlas

INLEIDING

De bekendheid die de traditionele sporten genieten, is beperkt. Sommige zijn vooral plaatselijk erg populair. Andere zijn ruimer verspreid maar weinig bekend. Om een overzicht te geven van de verenigingen die de traditionele sporten in wedstrijdverband vormgeven, gaf Vlas in 1999 (toen nog VOSCO – Volkssportconfederatie vzw) de brochure 'Vlaanderen = actief volkssportverenigingsleven' uit. De 600 destijds gedrukte exemplaren van deze mooie brochure werden op korte tijd verspreid. Enkele jaren later bleek er nood aan een nieuwe editie. In 2009 kwam er een opgefriste editie, genoemd 'Traditionele Sporten in Vlaanderen'. Na meer dan vijftien jaar besloot Vlas dit boek nieuw leven in te blazen. Het werd bijgewerkt en aan de huidige tijdsgeest aangepast. Dit boek beperkt zich tot een korte beschrijving van traditionele sporten in Vlaanderen.

Wil je een sport uitproberen? Gebruik de contactgegevens bij de sport of neem contact op met het Vlas-secretariaat voor de actuele gegevens via de QR-code of onderstaande contactinformatie.

Voor meer informatie en actuele gegevens kun je steeds terecht op www.vlas.be of 050 35 84 62.

INHOUDSOPGAVE

VLAAMSE TRADITIONELE SPORTEN VZW 5

SPORTEN 10

Schietsporten **11**

Balboogschieten 12
Boogschieten liggende wip 13
Boogschieten staande wip (Recurve) 14
Buksschieten 15
Flessenschieten 16
Katapult 17
Klepschieten 18
Kruisboogschieten 19
Traditional 3D Bowhunting 20
Traditioneel karabijnschieten 21

Bolsporten **22**

Dunne krulbol 23
Krulbol 24
Manchetbaankegelen 25
Pierbol 26
Schaarbaankegelen 27
Short Mat Bowls 28
Trabol 29

Andere **30**

Golfbiljart 31
Nagelen 32
Paapgooien 33
Pagschieten 34
Sjoelen 35
Struifvogel 36
Touwtrekken 37

EUROPESE KOEPEL VOOR TRADITIONELE SPORTEN EN SPELEN 38

SUMMARY IN ENGLISH
RÉSUMÉ EN FRANÇAIS 40

vlas
Sterk in volkssport

VLAAMSE TRADITIONELE SPORTEN VZW

VLAAMSE TRADITIONELE SPORTEN VZW

DE MISSIE VAN DE VLAAMSE TRADITIONELE SPORTEN VZW

Vlas wil als koepel van traditionele sportbonden en -clubs hun werking en aanbod versterken opdat meer mensen een volks-sport zouden beoefenen.

Vlas verenigt en ondersteunt meer dan driehonderd clubs die zich inzetten voor het behoud en de promotie van 24 verschillende traditionele sporten in Vlaanderen. Onze missie is om deze sporten te versterken, te promoten en te verankeren in de samenleving door het bevorderen van hun bekendheid, toegankelijkheid en maatschappelijke waarde.

Wij streven ernaar om de voordelen van volkssporten, zoals sociale verbondenheid, fysieke activiteit en culturele erfgoedbeleving, zichtbaar te maken en uit te dragen. Als koepelorganisatie ondersteunen we onze aangesloten sportfederaties en -clubs actief, zodat steeds meer mensen de verrijking die volkssporten bieden, kunnen ervaren en waarderen.

Bij Vlas geloven we in de kracht van traditionele sporten om mensen samen te brengen, grenzen te doorbreken en de sociale cohesie te versterken in het Vlaamse sportlandschap. We zetten ons in om de unieke tradities en waarden van deze sporten te behouden en over te dragen aan toekomstige generaties. Door samenwerking met scholen, gemeenten en andere partners zorgen we voor een breed draagvlak en vergroten we de zichtbaarheid en het bereik van volkssporten in Vlaanderen.

Onze ambitie is om als toonaangevende organisatie binnen de sector van traditionele sporten te fungeren, waarbij we innovatief denken en inspelen op de veranderende behoeften van de samenleving. We willen dat volkssporten een integraal onderdeel worden van het dagelijkse leven van de Vlaming, waarbij sportplezier, gezondheid en sociaal welzijn centraal staan.

Met passie en toewijding werken we aan een toekomst waarin traditionele Vlaamse sporten floreren en bijdragen aan een sterke, gezonde en verbonden gemeenschap.

VLAAMSE TRADITIONELE SPORTEN VZW

KOEPELORGANISATIE

Vlas, Vlaamse Traditionele Sporten vzw, ondersteunt en promoot Vlaamse traditionele sporten. Samen met haar volkssportbonden en -clubs wil Vlas als koepel hun werking en aanbod helpen versterken.

Vlas is door Sport Vlaanderen erkend en gesubsidieerd als Organisatie voor Sportieve Vrijetijdsbesteding (OSV). Vlas is aangesloten bij de Vlaamse Sportfederatie (VSF) en bij de Europese koepel voor traditionele sporten en spelen: AEJeST (Association Européenne de Jeux et Sports Traditionnels).

ADVISEREN EN VERZEKEREN

Vlas biedt haar leden, volkssportbonden en -clubs:

- Een permanent aanspreekpunt
- Een sportongevallenverzekering voor de aangesloten leden, volgens de voorwaarden van de polis
- Gratis gebruik van onze ledenadministratiesoftware ILA
- Erkenning als Vlaamse sportclub (ondersteuning bij attesten voor een mogelijke tegemoetkoming van je ziekenfonds en subsidieaanvragen, volgens de voorwaarden van de betrokken instantie)
- Lidkaarten en erkenningscertificaat
- Mogelijkheid tot participatie in ons jeugdsportfonds JEUGD+ (extra financiële middelen)
- Promotie van je sport via al onze communicatiekanalen, zowel nationaal als internationaal
- Vertegenwoordiging en belangenverdediging bij VSF, Sport Vlaanderen, AEJeST, TAFISA, Europese Commissie ...
- Mogelijkheid tot het uitbouwen van een animatie ter promotie van jouw sport
- Advies en begeleiding op maat
- Vlas is gemachtigd tot het uitreiken van sportschutterslicenties
- Jaarlijks magazine 'Trend'

VLAAMSE TRADITIONELE SPORTEN VZW

COMMUNICATIE

Vlas brengt sinds 1988 het magazine 'Trend' uit. Met Trend houdt Vlas de vinger aan de pols van het actieve volkssport-leven in Vlaanderen. Daarnaast gebruikt Vlas het magazine om verslag uit te brengen van de evoluties binnen de traditionele sporten.

Op de website www.vlas.be kun je meer nieuws en praktische informatie vinden over deze koepelorganisatie en al haar clubs en verbonden.

Via onze digitale nieuwsbrief ontvangen ingeschreven leden en geïnteresseerden aankondigingen en beleidsinformatie.

Wil je deze nieuwsbrief ook ontvangen? Schrijf je dan in via: www.vlas.be of scan de QR-code.

BONDEN EN CLUBS

EVOLUTIE VAN DE LEDENAANTALLEN

Bij de oprichting in 1988 waren er 519 actieve leden. Tot het jaar 2002 maakte Vlas een sterke groei door, met als hoogtepunt 13.114 leden. Van 2002 tot 2015 bleef het ledenaantal min of meer stabiel rond de 11.500. Sindsdien daalt het ledenaantal gestaag. Momenteel (2026) heeft Vlas ongeveer 7.500 leden. Deze leden zijn verspreid over ongeveer 350 clubs en 24 sporten.

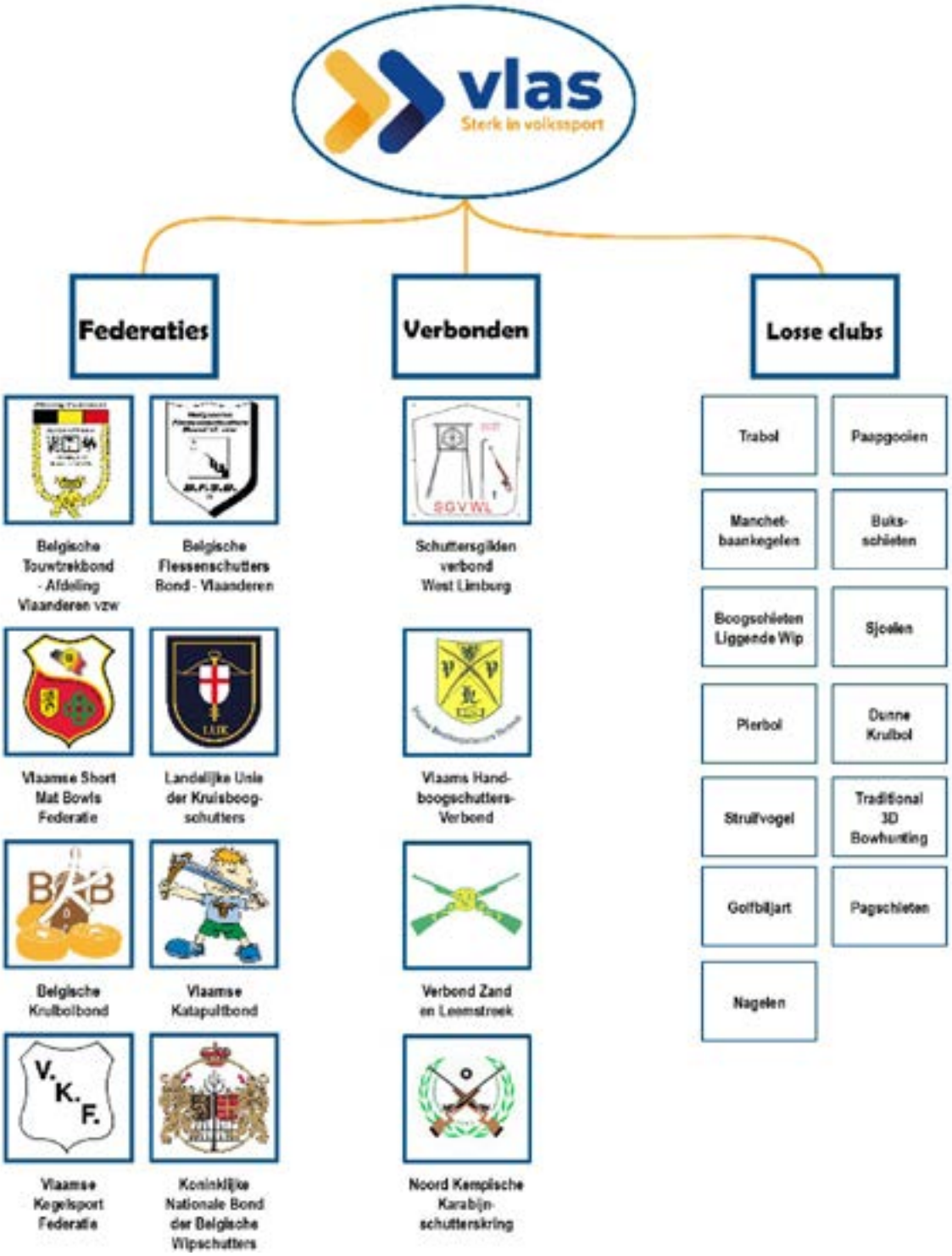
Schietsporten
- Balboogschieten
- Boogschieten liggende wip
- Boogschieten staande wip (Recurve)
- Buksschieten
- Flessenschieten
- Katapult
- Klepschieten
- Kruisboogschieten
- Traditional 3D Bowhunting
- Traditioneel karabijnschieten

Bolsporten
- Dunne krulbol
- Krulbol
- Manchetbaankegelen
- Pierbol
- Schaarbaankegelen
- Short Mat Bowls
- Trabol

Andere
- Golfbiljart
- Nagelen
- Paapgooien
- Pagschieten
- Sjoelen
- Struifvogel
- Touwtrekken

STRUCTUUR

Bij Vlas zijn federaties, verbonden en losse clubs aangesloten. De federaties vaardigen drie stemgerechtigde vertegenwoordigers af naar de algemene vergadering van de vzw, de verbonden twee en de losse clubs één (per sport indien aangevraagd en goedgekeurd).

Wil je als organisatie aansluiten? Neem dan gerust contact op met Vlas:
Polderstraat 76a bus 2, 8310 Sint-Kruis - 050 35 84 62 - info@vlas.be - www.vlas.be

vlas
Sterk in volkssport

SPORTEN

SCHIETSPORTEN

BALBOOGSCHIETEN

OMSCHRIJVING

De balboog is ontstaan op basis van de kruisboog. Het verschil is dat op de balboog een loop is aangebracht met in het onderste deel een glijgleuf om de pees te laten doorschieten. Het afgeschoten projectiel is geen pijl, maar een kogel bestaande uit een legering van lood en antimoon.

De traditie wil dat de zelfgemaakte kogels nauwkeurig worden gecontroleerd. Zeven houten blokken (vogels), gemonteerd op pinnen bovenaan een 18 tot 20 meter hoge wip, moeten in volgorde afgeschoten worden. Teams bestaan uit zes schutters die beurtelings proberen een vogel af te schieten.

DEZE SPORT PROBEREN?

Landelijke Unie der Kruisboogschutters
secretariaat.luk@gmail.com
www.kruisboog-luk.be

BOOGSCHIETEN LIGGENDE WIP

OMSCHRIJVING

Aan het begin van de twintigste eeuw begonnen verstokte handboogschutters naast het verticaal schieten op de staande wip ook horizontaal wedstrijden te schieten op een liggende wip, om zo bij alle weersomstandigheden hun sport te kunnen blijven uitoefenen. Het handboogschieten op de liggende wip is een typische Vlaamse sport waarbij de schutters kleine, met kleurige pluimen versierde stopjes van de wip moeten schieten. De wip is een ijzeren constructie met een reeks pinnen waarop deze stopjes, vogels of gaaien genoemd, bevestigd zijn. Op de wip staan één hoofdvogel, twee zijvogels of kallen en dertig gewone vogels. De schutters nemen plaats op zeventien meter van de wip en schieten om de beurt. Aan elke vogel wordt vooraf een puntenwaarde, een prijs in natura of een geldprijs toegekend.

DEZE SPORT PROBEREN?

Oostende Sint-Sebastiaan
sint.sebastiaan@gmail.com
www.sintsebastiaanoostende.be
Leffingestraat 2, 8400 Oostende

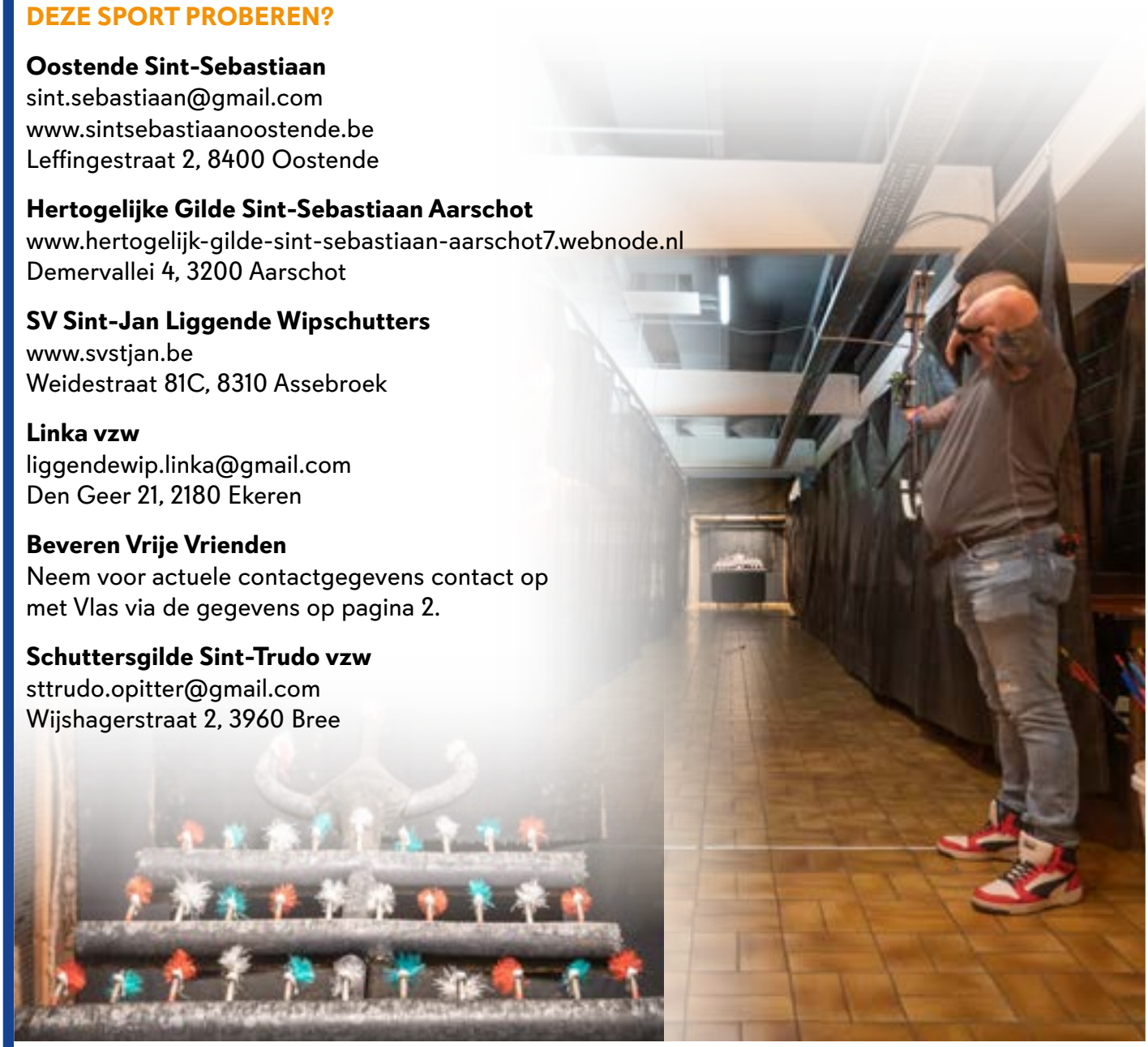
Hertogelijke Gilde Sint-Sebastiaan Aarschot
www.hertogelijk-gilde-sint-sebastiaan-aarschot7.webnode.nl
Demervallei 4, 3200 Aarschot

SV Sint-Jan Liggende Wipschutters
www.svstjan.be
Weidestraat 81C, 8310 Assebroek

Linka vzw
liggendewip.linka@gmail.com
Den Geer 21, 2180 Ekeren

Beveren Vrije Vrienden
Neem voor actuele contactgegevens contact op met Vlas via de gegevens op pagina 2.

Schuttersgilde Sint-Trudo vzw
sttrudo.opitter@gmail.com
Wijshagerstraat 2, 3960 Bree

BOOGSCHIETEN STAANDE WIP (RECURVE)

OMSCHRIJVING

Deze moeilijke schietsport is een van de meest verspreide traditionele sporten in Vlaanderen, dagelijks vliegen er duizenden pijlen de lucht in. Stompe pijlen worden afgeschoten naar 35 gaaien (dit zijn kunststof of houten blokjes waarop gekleurde pluimen zitten) die aan de wip zijn bevestigd, tussen de 25 en 28 meter boven de begane grond. Zowel klassieke als moderne handbogen worden gebruikt. De gaaien hebben verschillende waarden, afhankelijk van hun plaats op de wip en aangeduid door de grootte en de kleur van de eraan bevestigde pluimen.

In het verleden werd steeds op open wippen geschoten. Inmiddels zijn ongeveer 80% van de wippen omgebouwd tot muitwippen. Eens per jaar schieten de leden om de titel van 'koning'. Deze koningen mogen onder elkaar jaarlijks strijden om de keizerstitel.

Boogschieten staande wip wordt in Vlaanderen georganiseerd door de Koninklijke Nationale Bond der Belgische Wipschutters (KNBBW). Op hun wedstrijden nemen vooral schutters met moderne compoundbogen deel. Ook schutters met traditionele bogen en recurvebogen zijn er welkom. De specialiteit van het Vlaams Handboogschuttersverbond is wedstrijden voor traditionele bogen (recurve) zonder hulpmiddelen.

DEZE SPORT PROBEREN?

Koninklijke Nationale Bond der Belgische Wipschutters
knbbw.frnab@gmail.com
www.knbbw.be

BUKSSCHIETEN

OMSCHRIJVING

Buksschieten is meer dan alleen maar een schietcompetitie. Er gaan optochten aan vooraf in traditionele kostuums met muziek- en trommelkorpsen en vendelzwaaiers. Zij maken steeds deel uit van de vele Nederlands- en Belgisch-Limburgse schuttersgilden. Een buks is een zeer zwaar geweer dat ongeveer twee meter lang is en ongeveer 15 kilogram weegt. Buksschutters trachten per ploeg van zes schutters reeksen van achttien houten stopjes af te schieten. Deze houten blokjes zijn aan een zestien meter hoge schietboom gemonteerd. Voor de schutters is op negen meter afstand een speciale aanlegpaal opgesteld. De schutter plaatst zijn buks op de paal en kan zo een stabiele houding aannemen om de terugslag op te vangen, maar ook om nauwkeurig schuin opwaarts te kunnen mikken.

DEZE SPORT PROBEREN?

Schutterij Sint Catharina Beek vzw
secretariaat@schutterijbeek.be
www.schutterijbeek.be
Sint-Michielsstraat 2, 3960 Beek/Bree

FLESSENSCHIETEN

OMSCHRIJVING

Met een jachtgeweer proberen de schutters over een afstand van 40 tot 58 meter flessen kapot te schieten. De bodem van de fles, die aan de hals is opgehangen, moet volledig afgeschoten worden met één schot. Het flessenschieten bestaat uit twee onderdelen: het schieten op de stilhangende fles en het schieten op de bewegende fles. In die laatste discipline wordt de opgehangen fles van een vast punt losgelaten, zodat ze heen en weer zwiert.

Het flessenschieten is net als het duurdere kleischieten geëvolueerd vanuit het duifschieten, toen het gebruik van levende duiven verboden werd. Sinds 2007, als gevolg van de verstrengde wapenwet, moeten alle flessenschutters over een sportschutterslicentie beschikken.

Flessenschieten wordt ook beoefend met een luchtkarabijn. De schietafstand bedraagt dan 18 meter en er is enkel het onderdeel stilhangende fles. Ook hier krijgt elke schutter één patroon per fles. Wie er niet in slaagt de bodem eruit te laten vallen, is uitgeschakeld. Een luchtkarabijn is geen vuurwapen, er is dus geen sportschutterslicentie nodig. Hierdoor kunnen ook jongeren, onder begeleiding, veilig met een wapen leren omgaan en kennismaken met het flessenschieten.

Leden kunnen via de Belgische Flessenschutters Bond-Vlaanderen hun sportschutterslicentie aanvragen bij Vlas.

DEZE SPORT PROBEREN?

Belgische Flessenschutters Bond-Vlaanderen
www.demeiboomschutters.wordpress.com

KATAPULT

OMSCHRIJVING

Katapultschieten kent iedereen als kwajongensvermaak. In heel Europa hebben clubs dit spel echter tot een echte competitiesport ontwikkeld. In Vlaanderen gaan de schutters aan de slag met een eenvoudige katapult en met stalen balletjes (8 en 9,5 mm). Een katapult mag uitgerust zijn met een vizier of mikpunt, een arm- of polssteun is verboden. Het komt erop aan bordjes van kunststof of rubber omver te schieten die tien meter verder zijn opgesteld. De zeven bordjes variëren in grootte van vier tot twaalf centimeter. Het kleinste bordje is de meeste punten waard. Per beurt krijgt elke schutter zeven stalen balletjes als munitie. Beginners kunnen daarmee met moeite iets raken; geoefende competitieschutters halen regelmatig een maximum (alle bordjes omver in één beurt). Omwille van de veiligheid worden trainingen en wedstrijden altijd in een volledig afgesloten kooi betwist.

In Vlaanderen wordt het katapultschieten georganiseerd door de Vlaamse Katapultbond. Bij de bond kun je terecht voor zowel competitief als recreatief katapultschieten.

DEZE SPORT PROBEREN?

Vlaamse Katapultbond
www.vlaamsekatapultbond.be

KLEPSCHIETEN

OMSCHRIJVING

Net zoals het boogschieten is het schieten met het geweer geëvolueerd tot een traditionele sport. Bij het klepschieten wordt er met een karabijn (kaliber zes millimeter) geschoten. De schietstand bestaat uit een 'schietboom' (20 meter hoog) en een aanlegpaal. De aanlegpaal staat op zes meter afstand van de schietboom en wordt gebruikt bij het mikken. Bovenaan de schietboom is het doel een ronde metalen klep, ongeveer ter grootte van een muntstuk van twee euro. Wanneer dit doel wordt getroffen, kantelt de klep achterover. Via het optrekkoord dat achteraan de klep bevestigd is, wordt de klep opnieuw in de beginstand gebracht.

Klepschutters moeten een sportschutterslicentie aanvragen vooraleer zij hun hobby kunnen beoefenen. Om de jeugd aan haar trekken te laten komen, wordt vaak de luchtkarabijn ingeschakeld. In wedstrijdvorm schieten clubploegen, bestaande uit zes schutters, elk zes kogels op de klep. Enkel de ploegen die het maximum halen, plaatsen zich voor de volgende ronde.

DEZE SPORT PROBEREN?

Verbond Zand- & Leemstreek
verbondzandenleemstreek@outlook.com
www.verbondzandenleemstreek.be

Schuttersgilden verbond West Limburg
Neem voor actuele contactgegevens contact op met Vlas via de gegevens op pagina 2.

KRUISBOOGSCHIETEN

OMSCHRIJVING

Kruisbooggilden dateren van het begin van de veertiende eeuw. Door zijn grote kracht was de kruisboog een geducht wapen. Nadeel was dat het opspannen van de kruisboog relatief veel tijd vroeg. Met de komst van de vuurwapens werd de kruisboog steeds meer gebruikt voor wedstrijdschieten. Deze wedstrijden worden geschoten op een schietschijf waarop een blazoen is aangebracht en er wordt geschoten met een korte, scherpe pijl. De afstand varieert tussen 6 en 70 meter, naargelang het type kruisboog dat gebruikt wordt.

Bij het kruisboogschieten omhoog, op de staande wip, moeten de schutters met een pijl met een stompe punt een klein, op een scharnier aangebracht klepje op twaalf meter hoogte raken, zodat het omhoog klapt.

DEZE SPORT PROBEREN?

Landelijke Unie der Kruisboogschutters
secretariaat.luk@gmail.com
www.kruisboog-luk.be

TRADITIONAL 3D BOWHUNTING

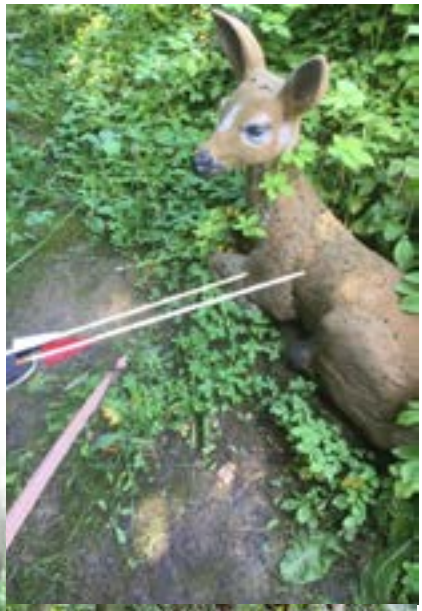
OMSCHRIJVING

3D bowhunting brengt boogschieten terug naar het bos, introduceert nieuwe schiethoeken en nieuwe manieren om plezier te maken met je boog. Bij deze discipline wordt jagen met pijl en boog zo dicht mogelijk benaderd. Verschillende 3D-dieren worden vooraf in een bosrijke omgeving opgesteld, waarna de schutters vanaf verschillende afstanden, tot ongeveer 55 meter, het plastic dier moeten weten te raken. Er zijn verschillende wedstrijdvormen en afhankelijk van de regels variëren de puntentelling en het aantal pijlen.

In de VS is deze sport ondertussen zo populair dat er toernooien met grote geldprijzen worden ingericht. Ook in Nederland, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk, Scandinavië en België wint deze boogsport snel aan populariteit.

DEZE SPORT PROBEREN?

Archery Friends
Neem voor actuele contactgegevens contact op met Vlas via de gegevens op pagina 2.

TRADITIONEEL KARABIJNSCHIETEN

OMSCHRIJVING

Vanaf een afstand van 50 meter schieten de schutters uit de Noorderkempen op een blazoen met concentrische cirkels. De middelste kleine cirkel telt 16 punten; de cirkel er juist buiten 15 punten, vervolgens 14, 13, … Het gebruikte geweer is een karabijn van kaliber .22; zo'n geweer weegt ongeveer vijf en een halve kilogram. Het wapen mag niet uitgerust zijn met lenzen, maar andere hulpmiddelen zoals een diopter, een handvat en een schouderbeugel zijn wel toegelaten. De kleine kogeltjes die het wapen afschiet perforeren de kartonnen schietkaart met een perfect rond gaatje. Daar waar vroeger een knaap met zijn uit diverse lappen stof bijeengenaaide klak zwaaide om een 'roos' aan te geven, wordt de schietkaart nu na de schietbeurt automatisch naar voren gebracht.

Karabijnschutters moeten een sportschutterslicentie aanvragen vooraleer zij hun hobby kunnen beoefenen. Dit kunnen ze doen via de Noord-Kempische Karabijn Schutterskring. Om de jeugd aan haar trekken te laten komen, wordt ook hier de luchtkarabijn ingeschakeld.

DEZE SPORT PROBEREN?

Noord-Kempische Karabijn Schutterskring
Neem voor actuele contactgegevens contact op met Vlas via de gegevens op pagina 2.

BOLSPORTEN

DUNNE KRULBOL

OMSCHRIJVING

De dunne krulbol is maar half zo dik en veel lichter dan de dikke krulbol uit het Meetjesland. Hij is slechts 5 centimeter dik en is voorzien van een inkeping voor de wijsvinger waarmee aan de schijfvormige bol draaisnelheid kan worden gegeven.

Dunne krulbol wordt door twee ploegen gespeeld. De bol volgt een gebogen baan en kan tot twee keer rond de staak cirkelen voordat hij tot stilstand komt. Het is de bedoeling de eigen bol dichter bij de staak te spelen dan de bollen van de tegenstanders. Wie eerst 20 punten haalt, wint de partij. Meestal wordt er twee tegen twee gespeeld, maar ook drie tegen drie of vier tegen vier. Wanneer de houten bollen afketsen op de korte kunststof staak, springen ze hoog op en in alle richtingen. Daarom zijn alle banen voor dunne krulbol helemaal ingekooid.

DEZE SPORT PROBEREN?

De Lustige Bolders
Neem voor actuele contactgegevens contact op met Vlas via de gegevens op pagina 2.

KRULBOL

OMSCHRIJVING

De essentie van het krulbollen bestaat erin de zware kaasbolvormige kunststofbol zo dicht mogelijk bij de staak - zeven meter verderop - te rollen. Ligt een bol zeer kort bij de staak, dan kan de tegenstander beslissen om die bol weg te schieten, wat echter heel wat kracht en soepelheid vergt. Een krulbol weegt namelijk 3 à 4 kilogram.

Dagelijks, zowel zomer als winter, worden wedstrijden ingericht in diverse vormen. Het voornaamste onderscheid is het aantal bolders per ploeg: twee, drie of vier. Maar ook opmerkelijk is het samenstellen van de ploegen door loting (= maats loten) of door inschrijving (= maats mee). Van mei tot september wordt er op zandige buitenbanen gebold, tijdens de winter op de meer verharde overdekte banen.

Krulbol wordt ook vaak gespeeld in Zeeuws-Vlaanderen. In de VS en Canada wordt de sport zowel in competitieverband als recreatief beoefend onder de naam 'rolle bolle'.

DEZE SPORT PROBEREN?

Belgische Krulbolbond vzw
info@krulbol.be

MANCHETBAANKEGELEN

OMSCHRIJVING

Manchetbaankegelen of kegelen op de gladde baan is een van de vele regionale varianten van de kegelsport. In Vlaams-Brabant, de Kempen en in Limburg wordt gekegeld met een met ijzer beslagen houten bol, voorzien van een uitsparing voor de vier vingers en één voor de duim. Deze kegelbol wordt over een smalle houten baan naar negen kegels gerold, die in ruitvorm staan opgesteld. De grote kegels staan vrij ver uit elkaar, zodat slechts uitzonderlijk een acht of een negen gescoord wordt. Per omgevallen kegel scoort de kegelaar één punt.

DEZE SPORT PROBEREN?

Forsbol Dilsen
Neem voor actuele contactgegevens contact op met Vlas via de gegevens op pagina 2.

De Gaffel Meerhout
blog.seniorennet.be/degaffel
Sint-Jozeflaan 10, 2450 Meerhout

Kegelclub Kegelgulke
Neem voor actuele contactgegevens contact op met Vlas via de gegevens op pagina 2.

PIERBOL

OMSCHRIJVING

Een pierbolspel bestaat uit tien fijne kegels en de pierbol met een diameter van 25 centimeter en een hoogte van ongeveer vijftien centimeter. Er worden tien kegels opgesteld: negen in een vierkant en de tiende buiten het vierkant, ter hoogte van een van de hoeken. Deze kegel heet de 'zot'. Elke speler krijgt twee beurten per spel om vanaf de start de pierbol te rollen en te proberen alle kegels omver te werpen, zonder de krijtlijnen te overschrijden.

Acht van de tien kegels zijn elk een punt waard. De zot is twee punten waard. In het midden van de opstelling staat de "negenman", in een andere kleur. Deze kan twee of negen punten opleveren.

Vallen tijdens de eerste beurt alle tien de kegels om, dan levert dit twaalf punten op. Wanneer bij de eerste beurt de acht gewone kegels en de zot vallen, dan scoor je 10 punten. Blijft alleen de negenman staan en valt die in de tweede beurt, dan komen er negen punten bij: samen negentien.

DEZE SPORT PROBEREN?

Pierbolclub Derby
Neem voor actuele contactgegevens contact op
met Vlas via de gegevens op pagina 2.

SCHAARBAANKEGELEN

OMSCHRIJVING

Schaarbaankegelen is een kegeldiscipline die op geautomatiseerde indoorbanen wordt gespeeld. De kunststof kegelbol heeft een diameter van zestien centimeter en vertoont geen gaten. De negen kegels staan opgesteld in ruitvorm. Het automatische scorebord laat toe om verschillende spelvormen in te stellen.

De echte wedstrijdvorm bestaat uit twee onderdelen: 'volle bos', waarbij de kegels na elke worp terugkomen en 'afruimen', waarbij je de negen kegels allemaal omver moet gooien voor ze terugkomen. Na een serie 'volle bos' komt een serie 'afruimen'. Tijdens die serie is men verplicht de voorste kegel beurtelings links en rechts te raken (dit heet in het jargon 'in de verplichte poort spelen'). Wie de meeste kegels omverwerpt met zijn series van 100 worpen (kogels genoemd), is de winnaar. Het schaarbaan-kegelen wordt ook internationaal gespeeld. In Vlaanderen wordt het schaarbaankegelen georganiseerd door de Vlaamse Kegelsport Federatie.

DEZE SPORT PROBEREN?

Vlaamse Kegelsport Federatie
www.v-k-f.be

SHORT MAT BOWLS

OMSCHRIJVING

De bowlssport werd in Vlaanderen geïntroduceerd door een Engelse bowlskampioene die met een Vlaming huwde en zich in Limburg vestigde. Sindsdien wordt in Vlaanderen vooral binnen en op korte afstand gespeeld. Op groene matten met een blok in het midden mikken de bowlers hun blinkende kunststofbollen naar de 'jack', een klein doelballetje met een hoog soortelijk gewicht. Deze bollen zijn zo gevormd dat ze een gebogen baan volgen, doordat het zwaartepunt van de bollen niet in het midden, maar opzij ligt. Zo rolt de bol rond het blokje.

Het aantal gescoorde punten is gelijk aan het aantal bollen dat dichter bij de jack ligt dan de dichtste bol van de tegenpartij. Wedstrijden worden meestal beslist door naar een vooropgesteld aantal punten te spelen. Het is echter ook even gangbaar om de winnaar te bepalen op basis van de puntenstand op een afgesproken einduur. Ook ver buiten de Europese grenzen, van Canada tot Australië, beoefent men de bowlssport.

DEZE SPORT PROBEREN?

Vlaamse Short Mat Bowls Federatie
www.shortmatbowls.be

TRABOL

OMSCHRIJVING

Voor het trabolspel is een lange en holle baan van 18 meter nodig, die aangeduid wordt als tra of boltra. Aan de andere kant van de baan, op anderhalve meter van het einde, is er een pluim of simpelweg een klein metalen plaatje in de grond te vinden. Dit mikpunt is omringd door een of meer concentrische cirkels.

Trabol wordt gespeeld in teams of individueel. Het is de bedoeling om zo dicht mogelijk bij het doel te bollen, zowel in een rechte als in een zigzagvorm. Het aantal bollen varieert, maar wordt vooraf vastgesteld. Aanvankelijk speelt het opgaande team alle bollen voordat de tegenpartij de beurt krijgt. De tegenpartij kan kiezen om bollen te schieten of tussen de opgaanders te laveren totdat ze met één of meerdere bollen 'voor liggen' (= dichtst bij de pluim). Voor elke bol die dichter bij het doel ligt dan de dichtstbijzijnde bol van de tegenpartij, behaalt het team één punt.

DEZE SPORT PROBEREN?

De Verenigde Trogbolders
trogboldersstdenijs@gmail.com
www.sint-denijs.be/de-trogbolders
Dalestraat 38, 8554 Sint-Denijs

ANDERE

GOLFBILJART

OMSCHRIJVING

Golfbiljart, dat ook wel 'tapbiljart' wordt genoemd, is voornamelijk te vinden in Vlaanderen en in het zuiden van Nederland. Aan deze unieke biljarttafel proberen spelers om de beurt met de keu de vijf ballen van hun eigen kleur (rood of wit) in het doel (het gat tussen de twee doppen) aan de andere kant van de tafel te laten verdwijnen. Ze worden hierbij belemmerd door acht doppen die kruislings zijn opgesteld, en uiteraard ook door de tegenstander. Biljarters, die elk een van hun ballen mogen spelen, kiezen er vaak voor om met hun bal de biljartballen van de tegenstander uit elke mogelijke scorings-positie te blokkeren. Wie een bal scoort, ontvangt een extra beurt.

DEZE SPORT PROBEREN?

BC Buurthuis
Neem voor actuele contactgegevens contact op
met Vlas via de gegevens op pagina 2.

NAGELEN

OMSCHRIJVING

Nagelen is een traditionele volkssport waarbij je met weinig materiaal veel plezier kunt beleven. Voor deze sport heb je de volgende zaken nodig: nagels, een hamer en een houten blok. Vervolgens slaat elke speler zachtjes een nagel in het blok. De nagel moet slechts licht in het hout zitten. Daarna slaat men om de beurt op zijn of haar nagel. Wie zijn nagel als eerste volledig in het hout slaat, wint.

Juist die eenvoud maakt nagelen zo aantrekkelijk. Het spel draait niet alleen om kracht, maar vooral om beheersing, timing en een vaste hand. Een verkeerde slag kan het verschil betekenen tussen winst en verlies.

DEZE SPORT PROBEREN?

Neem voor actuele contactgegevens contact op
met Vlas via de gegevens op pagina 2.

PAAPGOOIEN

OMSCHRIJVING

Voor paapgooien wordt zeer eenvoudig materiaal gebruikt: oude Belgische franken, een bezemsteel van acht centimeter lang en een reeks genummerde loden schijven. De geldstukken worden op het opstaande stuk hout, de paap, gelegd. Vervolgens wordt met de schijven vanop acht meter naar de paap gemikt. Wanneer deze omvergegooid wordt en de munten op de grond vallen, dan komen enkel de geldstukken die het dichtst bij elke werpschijf liggen toe aan de werper. Voor de munten die dichter bij de paap liggen, moet er verder gespeeld worden. Er wordt om de beurt steeds verder gegooid tot alle franken verdeeld zijn. In competitie worden de franken omgezet in punten. Het paapgooien wordt op gras gespeeld.

In West-Vlaanderen spelen ze een variant waarbij het hout de 'kolle' heet en men met schijven gooit die aan de bovenzijde bolvormig zijn. In Oost-Vlaanderen heet het 'kallestekken' en speelt men op dolomietondergrond. Ook Europees wordt paapgooien op veel verschillende manieren in competitieverband beoefend.

DEZE SPORT PROBEREN?

De Speelhoven
paaptornooidespeelhoven@gmail.com

PAGSCHIETEN

OMSCHRIJVING

Over de geschiedenis van het pagschieten of paggooien valt weinig met zekerheid te zeggen. Vast staat wel dat historische bronnen over het paggen werden teruggevonden in Limburg. Een mogelijke verklaring die de ronde doet, is dat het spel is ontstaan doordat de boeren de bieten naar een in de grond geslagen staak of 'pag' gooiden. De zo opgetaste bieten werden dan later op de kar geladen. Het woord pag zou dus staan voor het doel en niet voor de werpknots zelf, zoals het tegenwoordig gebruikt wordt.

Pagschieten wordt in ploegverband gespeeld op een open terrein, waarop drie palen van ongeveer twee meter in de grond staan. Ze staan op een lijn op tien à twaalf centimeter van elkaar en worden bovenaan vastgebonden. Er wordt gegooid met een houten knots: de pag. Een pag weegt ongeveer drie kilogram en heeft een lengte van 80 centimeter. Met de pag wordt vanaf ongeveer 15 meter afstand naar de driepikkel gemikt. De kunst bestaat erin de knotsen tussen de palen te doen belanden. Als dat lukt, heb je een dubbeltreffer. Lukt dit niet, dan telt de knots die het dichtst bij de middelste paal ligt.

DEZE SPORT PROBEREN?

Buiten-Gewoon-Sporten vzw
info@buitengewoonsporten.be
www.buitengewoonsporten.be
Koningin Astridlaan 33, 2300 Turnhout

SJOELEN

OMSCHRIJVING

In Antwerpen en Limburg is de sjoelsport nog steeds geliefd. Bij deze sport is het de bedoeling om in drie beurten alle dertig schijven over de sjoelbak door een van de vier poorten van de scorevakken te schuiven. Bij de tweede en derde beurt mag je enkel de schijven gebruiken die nog niet gescoord zijn. Elk scorevak heeft een andere waarde, van links naar rechts: 2, 3, 4, 1. Elke volledige set van één schijf in elk van de vier vakken levert in totaal 20 punten op. De overige schijven tellen voor de waarde van hun vak.

Het boeiende aan sjoelen is dat zelfs de beginner in staat is om te scoren.

DEZE SPORT PROBEREN?

Neem voor actuele contactgegevens contact op
met Vlas via de gegevens op pagina 2.

STRUIFVOGEL

OMSCHRIJVING

De struifvogel is een kunstig uitgesneden houten vogel van soms wel zeven kilogram, die met een kabel aan de zoldering of aan een galg van zeven meter hoog is opgehangen. In de bek van de vogel wordt een ijzeren pin geplaatst. Met het lederen riempje dat onder de staart bevestigd is, wordt de vogel door de speler vastgehouden en achteruitgetrokken. Het doel is om met de pin op een houten schietschijf of blazoen te mikken. Als de speler de vogel loslaat, zweeft deze in een wijde boog naar de overkant en boort de pin zich in het blazoen. Hoe dichter bij de roos, hoe hoger men scoort.

DEZE SPORT PROBEREN?

Neem voor actuele contactgegevens contact op met Vlas via de gegevens op pagina 2.

TOUWTREKKEN

OMSCHRIJVING

Reliëfvoorstellingen in een Egyptische graftombe tonen aan dat touwtrekken 4.500 jaar geleden al bestond en aanwijzingen in Aziatische landen voeren het zelfs terug tot prehistorische tijden.

Touwtrekken is een uitgesproken krachtsport waarbij tactiek van groot belang is en die een intensieve training vereist. Eenvoudig gezegd komt het bij het touwtrekken erop aan de tegenstanders over een lijn te trekken.

In een rechtstreekse confrontatie ontmoeten twee teams van acht personen elkaar. Gewichtscategorieën (bijvoorbeeld maximaal 560 kilogram per achttal) zorgen ervoor dat teams met gelijke kansen aan de start komen.

Met een touw dat ongeveer 35 meter lang is, proberen beide teams vier meter terreinwinst te behalen. In een puntencompetitie bestaat een ontmoeting doorgaans uit twee trekbeurten, met een kantwissel. In beslissingswedstrijden kan een derde trekbeurt nodig zijn. De openluchtwedstrijden gaan door op grasvelden, indoorwedstrijden worden op speciale rubbermatten beslecht.

DEZE SPORT PROBEREN?

Belgische Touwtrekbond – Afdeling Vlaanderen vzw
secretaris@touwtrekken.be
www.touwtrekken.be

vlas
Sterk in volkssport

EUROPESE KOEPEL VOOR TRADITIONELE SPORTEN EN SPELEN

EUROPESE KOEPEL

AEJeST

Vlas is stichtend lid van de 'Association Européenne de Jeux et Sports Traditionnels' (AEJeST). Deze koepel omvat naast sportfederaties ook culturele instanties en universiteiten met als gemeenschappelijk doel: het organiseren, promoten en beschermen van de traditionele sporten en spelen. AEJeST focust niet alleen op de competitievorm maar ook op de gewone spelvorm. Daarnaast streeft deze organisatie naar erkenning van de algemene waarden die deze traditionele sporten en spelen in zich dragen. AEJeST stelt zich onder meer de volgende doelstellingen:

» Realiseren van een Europees netwerk
» Stimuleren van de creatie van andere koepelorganisaties
» Bevorderen van internationale ontmoetingen en congressen
» Meewerken aan studie en onderzoek
» Creëren van opvoedkundige werkmiddelen

AEJeST telt leden uit 19 Europese landen en ongeveer 50 Europese regio's en overkoepelt ongeveer 90 verschillende disciplines.

Voor meer informatie ga naar https://aejest.com/en

vlas
Sterk in volkssport

SUMMARY IN ENGLISH
RÉSUMÉ EN FRANÇAIS

SUMMARY IN ENGLISH

24 TRADITIONAL SPORTS IN FLANDERS

Flanders, the Dutch-speaking northern part of Belgium, has a rich variety of traditional sports and games. A limited number are practised in all Flemish provinces, but most are characteristic of a particular region.

Among the most popular are shooting sports, which have a long-standing tradition in Flanders. Traditional forms of archery and crossbow shooting, including vertical popinjay shooting and target shooting, have survived. Shooting with traditional firearms is also part of this rich heritage. Today, hundreds of shooting guilds remain active in Flanders. Over the years, various disciplines were added, such as liggende-wipschieten, in which archers shoot at fixed bird-shaped targets on a horizontal frame, and slingshot shooting. Other disciplines include klepschieten, in which shooters use a carbine to aim at a hinged metal plate at the top of a tall pole; buksschieten, in which a heavy rifle is used to shoot at small wooden blocks; and flessenschieten, in which suspended bottles are targeted with a shotgun.

Bowls and skittle games are also very popular. One of the most widely practised bowls games is krulbol. Another example is trabol, which is played on a distinctive concave alley. The different forms of skittles also remain popular. Most of these games use nine skittles; pierbol uses ten, but the shape of the alley varies from region to region. In sjoelen, players slide wooden discs along a wooden board towards openings with different point values at the far end.

For throwing games, paapgooien is one of the best-known disciplines. Players throw lead discs at a small wooden stake. Pagschieten, by contrast, involves throwing wooden clubs. Perhaps the most spectacular game is struifvogel: a wooden bird suspended from a cable is pulled back and released by the player. The bird then swings towards a target board, which it must strike with the metal pin held in its beak.

To complete this short overview, tug-of-war should also be mentioned.

VLAS

Many clubs and federations representing these traditional sports are affiliated with Vlaamse Traditionele Sporten vzw (Vlas), which was founded in 1988 and has about 7,500 members in 350 clubs in 2026.

Since 1990, the umbrella organisation has been recognised by the Flemish sports department. This recognition enabled it to establish its own secretariat and hire staff to support the affiliated federations and clubs.

Vlas acts as an umbrella organisation for 24 types of traditional games and offers its members administrative, managerial and technical support relating to sport. It promotes traditional games in both recreational and competitive forms. Promotional projects are always launched in cooperation with the affiliated federations. Vlas itself is a member of the Flemish Sports Federation and the European Traditional Sports and Games Association (AEJeST).

Vlaamse Traditionele Sporten vzw
Polderstraat 76a bus 2, 8310 Sint-Kruis | Belgium
info@vlas.be – www.vlas.be

RÉSUMÉ EN FRANÇAIS

24 SPORTS TRADITIONNELS EN FLANDRE

La Flandre, la partie septentrionale néerlandophone de la Belgique, possède une riche variété de sports et de jeux traditionnels. Quelques-uns se pratiquent dans toutes les provinces flamandes, mais la plupart sont propres à une région.

Parmi les plus populaires figurent les sports de tir, qui ont une longue tradition en Flandre. Le tir à l'arc et à l'arbalète, notamment à la perche verticale et sur cible, s'est perpétué. Le tir avec des armes à feu traditionnelles fait aussi partie de ce patrimoine. Aujourd'hui, des centaines de guildes de tireurs restent actives en Flandre. Au fil du temps, d'autres disciplines se sont ajoutées: le liggende-wipschieten, ou tir à l'arc sur des oiseaux fixes disposés sur un cadre horizontal, et le tir au lance-pierre. Citons aussi le klepschieten, tir à la carabine sur une plaque métallique basculante au sommet d'une haute perche; le buksschieten, tir au fusil lourd sur de petits blocs de bois; et le flessenschieten, tir au fusil de chasse sur des bouteilles suspendues.

Les jeux de boules et de quilles sont également très appréciés. Le krulbol est l'un des jeux de boules les plus pratiqués. La trabol se joue sur une piste au profil concave caractéristique. Les différentes formes de jeux de quilles restent populaires: la plupart de ces jeux se pratiquent avec neuf quilles; le pierbol en utilise dix, sur des pistes dont la forme varie selon la région. Au sjoelen, les joueurs font glisser des palets en bois vers des ouvertures valant différents nombres de points, à l'extrémité d'une table de jeu.

Parmi les jeux de lancer, le paapgooien est l'un des plus connus: les joueurs lancent des palets en plomb vers un petit piquet en bois. Le pagschieten consiste à lancer des massues en bois. Le plus spectaculaire est peut-être le struifvogel: le joueur tire vers l'arrière un oiseau en bois suspendu à un câble, puis le relâche. L'oiseau se balance vers une cible, dans laquelle doit se planter la pointe métallique placée dans son bec.

Pour compléter ce bref aperçu, mentionnons également le tir à la corde.

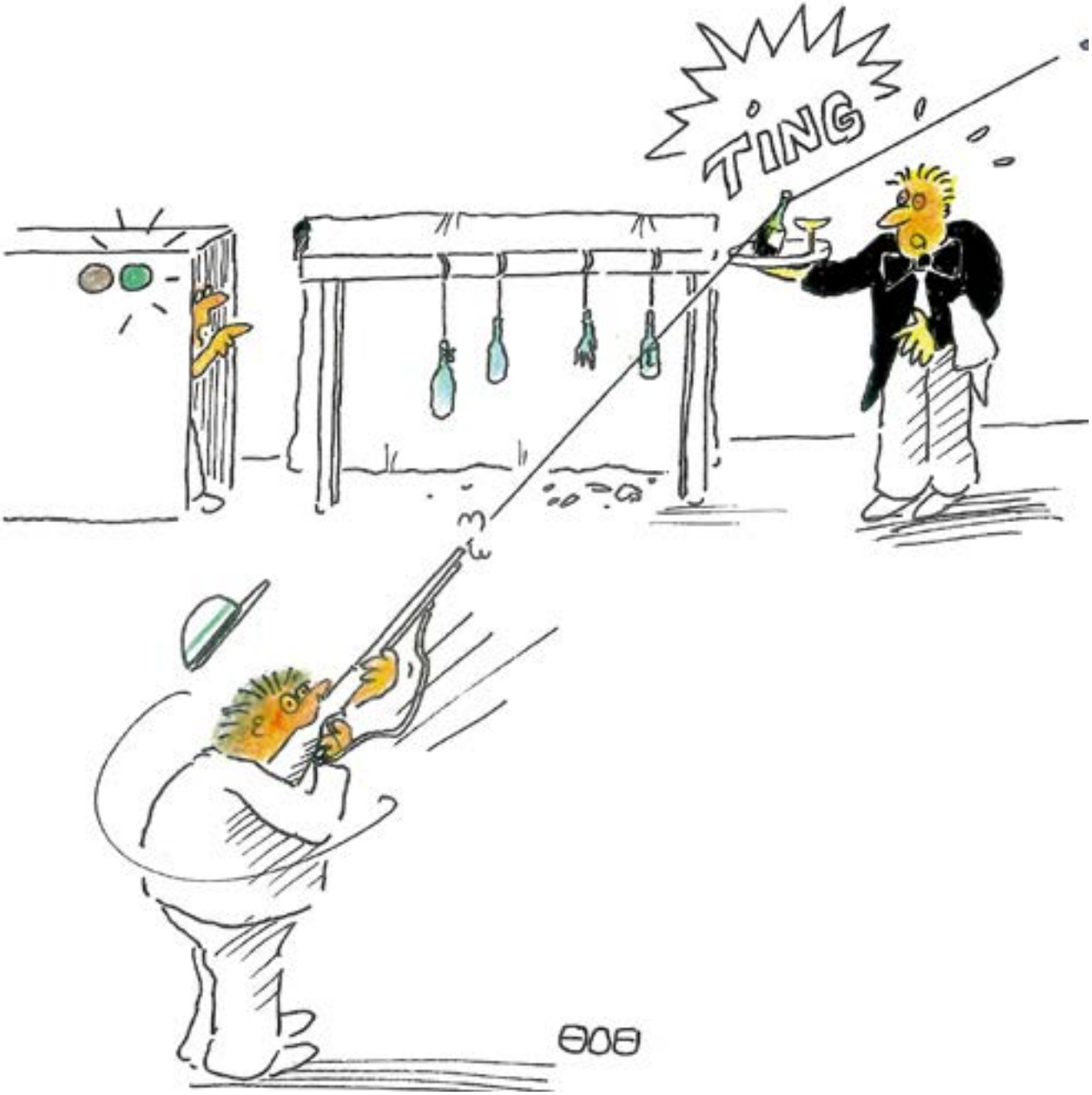
VLAS

De nombreux clubs et fédérations représentant ces sports traditionnels sont affiliés à Vlaamse Traditionele Sporten vzw (Vlas), fondée en 1988 et comptant environ 7 500 membres répartis dans 350 clubs en 2026.

Depuis 1990, l'organisation faîtière est reconnue par le département flamand des Sports. Cette reconnaissance lui a permis de créer son propre secrétariat et d'engager du personnel pour soutenir les fédérations et les clubs affiliés.

Vlas agit comme organisation faîtière pour 24 types de jeux traditionnels et offre à ses membres un soutien administratif, organisationnel et technique dans le domaine du sport. Elle promeut les jeux traditionnels sous leurs formes récréatives et compétitives. Les projets de promotion sont toujours lancés en collaboration avec les fédérations affiliées. Vlas est elle-même membre de la Fédération flamande des sports et de l'Association européenne des jeux et sports traditionnels (AEJeST).

Vlaamse Traditionele Sporten vzw
Polderstraat 76a bus 2, 8310 Sint-Kruis | Belgique
info@vlas.be – www.vlas.be

Uitgegeven door:
Vlaamse Traditionele Sporten vzw (Vlas)
Polderstraat 76a bus 2 - 8310 Sint-Kruis

Verantwoordelijke uitgever:
Guido Van Alsenoy
Bistkapellei 24 | 2180 Ekeren

Oplage
Vernieuwde editie 2026 - eerste druk | 1.000 exemplaren

© 2026 Vlaamse Traditionele Sporten vzw

vlas
Sterk in volkssport

Vlaamse Traditionele Sporten vzw
Polderstraat 76a bus 2 - 8310 Sint-Kruis
www.vlas.be - info@vlas.be - Tel.: 050 35 84 62
KBO 0435.798.234